

Kontrollkäik Kernu Hooldekodusse (AS Hoolekandeteenused)

(1) Õiguskantsleri nõunikud viisid 06.04.2010 omal initsiatiivil läbi etteteatamata kontrollkäigu Kernu Hooldekodusse (edaspidi hooldekodu).

Hooldekodu on AS Hoolekandeteenused (edaspidi AS) haldusalas. AS ainuaktsionäriks on Sotsiaalministeerium. AS põhikiri on kinnitatud 27.03.2007 ainuaktsionäri otsusega.

Hooldekodu külastamise ajal osutas hooldekodu toetatud elamise teenust 10 isikule ja ööpäevaringset erihooldusteenust 69 isikule ning hooldekodus töötas 50 töötajat.

Varasemalt on õiguskantsler hooldekodusse kontrollkäigu korraldanud 13.10.2005.

(2) Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärrikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusametuse funktsiooni, kas hooldekodus on tagatud teenust saavate isikute põhiõigused ja –vabadused.

(3) Kontrollkäigu kestel külastasid õiguskantsleri nõunikud hooldekodu ruume ning korraldasid vastuvõtu seda soovinud hooldekodus teenust saavatele isikutele ja hooldekodu töötajatele.

Õiguskantsleri nõunike vastuvõtul käis 8 hooldekodus teenust saavat isikut. Vastuvõtul käinud teenust saavad isikud rääkisid nii hooldekodu tegevust mitte puudutavatest probleemidest kui ka sellega seotud kitsaskohtadest. Muret tunti peamiselt hooldekodus toitlustamise ja majutamise eest omaosaluse maksmise, tasustamata töö, hooldekodu ja teenuse osutaja vahetamise ning tulevikus hooldekodu võimaliku sulgemise üle.

(4.1) Teenust saava isiku dokumentide kogumine ja säilitamine hooldekodus

Kontrollkäigu läbiviimisel tutvusid õiguskantsleri nõunikud teenust saavate isikute toimikutega. Kontrollimisel selgus, et osades ööpäevaringset erihooldusteenust saavate isikute toimikutes puudusid isikule väljastatud suunamisotsused või nende ära kirjad. Hooldekodu juhataja asendaja ei osanud selgitada suunamisotsuste puudumise põhjusi.

Vastavalt sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 11³¹ lg 1 punktile 3 on erihoolekandeteenuse osutaja kohustatud tagama erihoolekandeteenust saava isiku kohta käiva teenuse osutamisega seotud teabe ning dokumentide kogumise ja säilitamise. Sama paragrahvi lõike 2 alusel kehtestab sotsiaalminister määrusega erihoolekandeteenuse osutaja kogutavate ja säilitatavate dokumentide loetelu. Sotsiaalministri 8.01.2009 määruse nr 4 „Erihoolekandeteenuse osutaja kogutavate ja säilitatavate dokumentide loetelu kehtestamine“ § 1 lg 1 punkti 2 järgi kogub ja säilitab erihoolekandeteenuse osutaja teenusel viibivate isikute kohta isikutele väljastatud suunamisotsused või nende ära kirjad.

Tulenevalt eeltoodust **soovitab õiguskantsler Kernu Hooldekodu juhatajal koguda ja säilitada kõigile teenust saavatele isikutele väljastatud suunamisotsused või nende ära kirjad.**

(4.2) Õendusabi kättesaadavus hooldekodus

Sotsiaalkindlustusameti 12.02.2010 vastusest nr 18.SKA 7-3/238 õiguskantsleri 06.01.2010 teabenõudmisele nr 7-9/100019/1000087 selgus, et Sotsiaalkindlustusamet teostas riiklikku järelevalvet hooldekodu tegevuse üle viimati 09.06.2009. Järelevalve teostamisel tuvastas Sotsiaalkindlustusamet (erihoolekandeteenuste osutamise järelevalve akt nr 18.SKA 15-6/), et hooldekodus ei ole ööpäevaringse erihooledusteenuse osutamisel tagatud iseseisva õendusabi kättesaadavus vastavalt SHS § 11⁵¹ lõikes 3 kehtestatud mahule. Õendusabi on hooldekodus kättesaadav 64 tundi nädalas, tegelik vajadus oleks Sotsiaalkindlustusameti hinnangul 70 ööpäevaringsel erihooledusteenusel viibiva isiku kohta 80 tundi nädalas. Sotsiaalkindlustusamet tegi selles osas ettekirjutuse hooldekodule.

Kontrollimisel selgus, et hooldekodus on õendusabi kättesaadav 64 tundi nädalas. Hooldekodu juhataja asendaja sõnul on hooldekodu probleemist teadlik, kuid nimetatud nõude täitmiseks ei õnnestunud hooldekodul õendusabiteenuse osutajat leida.

Vastavalt SHS § 11⁵¹ lõikele 3 tagab ööpäevaringse erihooledusteenuse osutaja iseseisva õendusabi kättesaadavuse 40 teenust saava isiku kohta vähemalt 40 tundi nädalas. Hooldekodu külastamise ajal osutas hooldekodu ööpäevaringset erihooledusteenust 69 isikule.

Tulenevalt eeltoodust **pöörab õiguskantsler Sotsiaalkindlustusameti peadirektori tähelepanu sellele, et Sotsiaalkindlustusameti erihoolekandeteenuste osutamise järelevalve aktis nr 18.SKA 15-6/ tehtud ettekirjutus iseseisva õendusabi nõuetekohase kättesaadavuse tagamiseks on jäänud Kernu Hooldekodu poolt täitmata.**

(4.3) Hooldekodus suitsetamiseks eraldatud ruumi vastavus nõuetele

Terviseameti 12.02.2010 vastusest nr 1.3-7/76-1 õiguskantsleri 06.01.2010 teabenõudmisele nr 7-9/100019/1000089 selgus, et hooldekodu viimane inspekteerimine Terviseameti poolt toimus 18.01.2010. Inspekteerimisel tuvastas Terviseamet, et hooldekodus suitsetamiseks eraldatud ruumis hooldekodu peahoone keldrikorrusel ei töötanud sinna paigutatud ventilaator. Vastavalt AS Hoolekandeteenused Põhja piirkonna haldusosakonna juhi seletuskirjale likvideeritakse keldrikorrusel olev suitsuruum hiljemalt 31.03.2010.

Hooldekodus ringkäigu läbiviimisel selgus, et hooldekodu peahoone keldrikorrusel suitsetamiseks eraldatud ruumile on juurdepääs piiratud ruumi üleujutuse tõttu. Samas selle ruumi eelruumi (koridori) kasutatakse suitsetamiseks (ringkäigu ajal asus ruumis tuhatos, milles olid hõõguvad suitsuotsad), mille vastavus tubakaseaduse nõuetele on kaheldav.

Põhiseaduse ja õiguskantsleri seadusega antud pädevus, samuti õiguskantsleri seaduse 4. peatükis sätestatud menetlustoimingud ei võimalda õiguskantsleril kontrollida, kas hooldekodu kontrollimise ajal suitsetamiseks kasutatud ruum (koridor) vastab suitsetamisruumi ja suitsetamisala jaoks tubakaseaduse § 30 lõigetes 3 ja 4 kehtestatud nõuetele. Seega ei saa õiguskantsler antud küsimuses seisukohta võtta. Vastavalt tubakaseaduse § 32 punktile 5 teostavad järelevalvet suitsetamisruumile ja suitsetamisalale kehtestatud nõuete järgimise üle Terviseameti ametiisikud.

Tulenevalt eeltoodust **edastab õiguskantsler Terviseameti peadirektorile ülalnimetatud informatsiooni järelevalve teostamise võimaluse kaalumiseks Kernu Hooldekodus suitsetamiseks kasutatud ruumi tubakaseaduses kehtestatud nõuetele vastavuse üle.**

(4.4) Teenust saava isiku sularaha haldamine hooldekodus

Kontrollimisel selgus, et osade teenust saavate isikute sularaha hoitakse vastavate isikute toimikutes. Hooldekodu juhataja asendaja selgitas, et tegemist on isikutega, kes toodi hooldekodusse hiljuti üle teistest hoolekandeesutustest.

Vastavalt kliendi deebetkaardi, AS-i kliendikonto ja kliendi sularaha haldamise korra¹ punktile 7.5 antakse kliendi sularaha hooldekodu juhi poolt volitatud töötajale. Antud juhul polnud osade klientide sularaha antud volitatud töötajale, vaid asus klientide toimikutes. Seoses tuvastatud olukorraga tekkis õiguskantsleril kahtlus, kas hooldekodus täidetakse nimetatud korras sätestatud nõudeid klientide sularaha haldamisel.

Tulenevalt eeltoodust **soovitab õiguskantsler AS Hoolekandeteenused juhatusel teostada järelevalvet Kernu Hooldekodus kliendi deebetkaardi, AS-i kliendikonto ja kliendi sularaha haldamise korra täitmise üle.**

(5) Kokkuvõte

Kontrollkäigu tulemusel teeb õiguskantsler isikute põhiõiguste tagamiseks soovitus Kernu Hooldekodu juhatajale ja AS Hoolekandeteenused juhatusele. Lisaks edastab õiguskantsler õendusabi kättesaadavust puututava teabe Sotsiaalkindlustusameti peadirektorile ning suitsetamiseks kasutatud ruumi puututava teabe Terviseameti peadirektorile vajadusel järelevalve teostamiseks. Soovitus täitmise osas teostab õiguskantsler järelkontrolli 6 kuu möödudes soovitus tegemisest.

¹ Kinnitatud AS Hoolekandeteenused juhatuse 20.10.2009 otsusega nr 1-2-3/47.